

Oahppoplána - Jo2 duodji

Sámediggi mearridan láhkaásahussan 09.02.2021, lánkavuodđu:
suoidnemánu 17.b 1998 nr 61 lánka vuodđoskuvlla ja joatkkaoahpahusa birra
(oahpahuslánka) §6-4 nubbe láđas.

Gusto 01.08.2021 rájes

Fágaid birra

Fágaid relevánsa ja guovddáš árvvut

Jo2 duodji lea sáhka ráhkadit ja ovdánahttit duodjebuktagiid mat vuhtiiváldet sámi duoji ja duddjoma. Ohppiin ovdána giedđalašvuohta ja áddejupmi duodjefágaid iešvuođain go barget praktihkalaččat árbevirolaš ja hutkás dujiiguin mat leat ráhkaduvvon iešguđetlágan ávdnasiin, ja go barget iešguđetlágan teknihkaiguin, reaidduiguin ja mašiinnaiguin. Prográmmafágat galget ráhkkanahhtit duojáriid geat gokčet duodjebuvttadandárbbu viidát iešguđetlágan kundariidda, sihke priváhta, almmolaš ja kreatiivvalaš ealáhusaide. Prográmmafágat galget váikkuhit dasa ahte duodjebuktagat mat buvttaduvvojit dain lea vuolggasadji guoddevašvuođas, kvalitehtas, kultuvrras ja historjjás, ja fága lea maid mielde viidásetfievrrideame árbevirolaš máhtu ja áimmahuššame resurssaid boahhteáigái.

Buot fágat galget leat mielde duohtandahkamin oahpu árvovuodu. Jo2 duodji galgá leat mielde ovdánahttimin fágalaš identitehta, luonddu áktejumi ja máhtu árbevieruid ja kulturárbbi girjáivuođas ja variašuvnnas. Vuolggasajiin álgoálbmotperspektiivvas, sámi árvvuin ja sámegielain oahppit háhket máhtu vieruid ja dábiid, sosiála norpmaid, rituálaid, etihka ja estehtalaš albmanahttinvugiid birra. Fátmmasteaddji searvevuođas duodjeoahppu lea mielde ovddideamen ovttasdoaimmama, hutkanilu, individuealla ovdánahttima ja mielváikkuheami demokrátalaš proseassain. Prográmmafágaide gullá maid ságaškuššan njuolggadusaid ja šiehtadallamiid birra mat gusket bargodillái, ja reflekteret iežas bargodili birra.

Guovddášelemeanttat

Ávnnasteapmi, buvttadeapmi ja kulturárbi

Ávnnasteapmi, buvttadeapmi ja kulturárbi guovddášelemeanttas lea sáhka das ahte dovdá, vállje, háhka ja giedđahallá luondduávdnasiid árbevirolaš vugiiguin. Dasto lea sáhka das ahte duddjomis geavahit árbevirolaš ja eará heivvolaš teknihkaid. Lea sáhka maiddái das ahte aktiivvalaččat geavahit duoji fágadoahpágiid, ovdánahttit máhtu duodjeárbevieruid birra ja doahtalit daid.

Ávnnasáddejupmi, neavvut ja reaiddut

Ávnnasáddejupmi, neavvut ja reaiddut guovddášelemeanttas lea sáhka luondduávdnasiid ja eará ávdnasiid iešvuođaid áddejumis ráhkadan dihte funkšuvnnaš buktagiid. Lea maiddái sáhka das ahte ráhkadit, áimmahuššat ja geavahit heivvolaš neavvuid, mašiinnaid ja reaidduid dearvvašvuođa, birrasa ja sihkarvuođa doaimbi njuolggadusaid mielde.

Duodji- ja designproseassat

Duodji ja designproseassat guovddášelemeanttas lea sáhka ovdánahttit dihtomielalašvuoda das ahte hápmi, funkšuvdna, ivnnit ja ávdnasat leat elemeantan árbevirolaš duojs. Lea maiddái sáhka das ahte máhtta árvoštallat ja dokumenteret iežas ja earáid bargoproseassaid. Dasto lea sáhka boahpteáigásaš designa idéaid ja innovatiiva buktagiid ovdánahttimis, maid vuolggasadjin lea árbevirolaš duoji elemeanttat.

Fágaidrasttideaddji fáttát

Álbmotdearvvasvuoha ja eallimis birgen

Jo2 duojs guoská fágaidrasttideaddji fáddá álbmotdearvvasvuoha ja eallimis birgen fysalaš ja kreatiivvalaš doaimmaide duddjoma oktavuodas. Dasto lea sáhka bargovugiid ovdánahttimis, mat buktet buriid bargoteknikkaid, ergonomalaš barganvugiid, bargomovtta ja máhttindovddu, ja mii nanne ohppiid identitehta. Dat mielddisbukta ahte ferte bargat dearvvasvuoda, birrasa ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde, ja ahte suddjenrusttegiid, diehtočállošiid ja geavahančilgehusaid geavahepmi ja várrogasvuoha kemikálaid geavahepmis lea integrerejuvvon oassi duddjomis.

Guoddevaš ovdáneapmi

Jo2 duojs guoská fágaidrasttideaddji fáddá guoddevaš ovdáneapmi dasa ahte ávnnasteami kritihkalaččat reflektere duddjomis. Dasto lea sáhka das ahte ávkkástallá iešguđet jahkodagaid ja áigodagaid luondduriggodagain ráhkadan dihtii duodjebuktagiid mat leat bistevaččat, funkšuvnnalaččat ja boahpteáigái heivehuvvon. Dat sisttisdoallá máhtu guhkitáigásaš birgejumis mii lea heivehuvvon lundui ja nannejuvvon dihtomielalašvuoda luondduriggodagaid ceavzilis geavahepmis ja ávdnasiid ođđasit ávkkástallamis. Jo2 duodji lea oassi máilmmi luonddu- ja kulturárbbi sihkarastimis, ja lea mielde ovddideamen regionála ja báikkálaš kultuvrra ja buktagiid.

Vuodđogálggat

Njálmmálaš gálggat

Jo2 duoji njálmmálaš gálggat mearkašit ahte ádde ja geavaha fágagiela albmanahttit bargoproseassaid, čovdosiid ja fágalaš árvoštallamiid. Dat mearkašit ahte spontána ja ráhkkanahattojuvvon ságastallamis guldala kundariid ja respondere kundariidda bálvalusaid ja dingojumiid birra. Dat mearkaša maiddái ahte ságaškuššá, reflektere ja ovdanbukta fágalaš fáttáid okto ja ovtas earáiguin.

Máhttit čállit

Jo2 duojis čállit gálggat mearkkašit ahte geavaha fágaterminologiija ja mánggalágan čállinstrategiijaid čilget bargoproseassaid, buktagiid ja bálvalusaid. Dat mearkkaša ahte suokkarda ja reflektere fágalaš fáttáid ja čuolmmaid birra, hábme argumentašuvnna ja geavaha gálduid kritihkalaččat nu ahte daid sáhtta dárkilastit. Máhttit čállit mearkkaša maid ahte kvalitehtasihkkarastá iežas teavsttaid.

Máhttit lohkat

Jo2 duojis lohkat gálggat mearkkašit ahte ádde ja geavaha teavsttaid, fágagirjjálašvuoda, visuála ovdanbuktimiid, mearkkaid ja symbolaid sámi ja eará eamiálbmogiid duojis ja kulturovdanbuktimis. Dat mearkkaša ahte geavaha gálduid kritihkalaččat nu ahte daid sáhtta dárkilastit. Dat mearkkaša maidái ahte lohka ja ádde geavahanrávvagiid, bargo- ja sihkarvuoda bagadusaid, bargotevnnegiid ja eará bargorelevánta čilgehusaid main leat mearkkat ja symbolat.

Máhttit rehkenastit

Jo2 duojis rehkenastit gálggat mearkkašit ahte máhtta geavahit riikkaidgaskasaš ja sámi mihttoovttadagaid, ja rehkenastit ávnnasgeavaheami ja goluid. Dat mielddisbukta maidái konstrukšuvnnaid analyseret ja meroštit ja minstariid heivehit iešguđegelágan duodjebuktagiidda.

Digitála gálggat

Jo2 duoji digitála gálggat mearkkašit ahte máhtta háhkat ja gaskkusta dieđuid duodje- ja designaproseassain okto ja ovtas earáiguin digitála resurssaid vehkiin. Digitála gálggat mearkkašit ahte árvvoštallá, giedahallá ja dássádaddá dieđuid, lea gáldokritihkalaš ja čujuha gálduide. Dat mearkkašit maidái ahte ovdánahtta etihkalaš dihtomielálašvuoda ja čájeha digitála árvvoštallannávccaid nu ahte čuovvu njuolggadusaid ja norpmaid.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi

Gealbomihttomearit ávnnasmáhttui, duddjomii ja kulturárbái

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- ávdnasiid válljet, háhkat, giedahallat ja rádjat heivvolaš, etihkalaš ja birasseasti vugiin báikkálaš resursafidnema ja árbevieru mielde

- selvehit makkár iešvuodát ja funkšuvnnat luondduávdnasiin ja eará dipma, garra ja plastihkalaš ávdnasiin leat ja reflekteeret daid birra, ja dan ávkástallat duodjeproeseassaid bargovugiin ja teknihkain
- doallat iežas bargosaji ortnegis ovttas earáiguin ja geavahit rusttegiid ja mašiinnaid dearvvašvuoda, birra ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde, nu ahte ergonomiija maiddá vuhtiiváldá
- duddjot árbevirolaš minstariid ja málliid mielde ja iešguđetlágan duddjonteknikaid geavahit
- praktihkalaš barggus geavahit fágaterminologiija ja árbevirolaš sámi mihtidanovttadagaid ja reflekteeret daid árvvu
- duoji geavahit albmanahttit iežas fágalaš identitehta, gullelašvuoda ja girjái vuoda eamiálbmotperspektiivvas
- árvvoštallat, buohtastahttit ja selvehit iešguđet Sámi guovlluid duoji
- iešguđetlágan reaidduid, mašiinnaid ja heivvolaš teknologiija geavahit, giedahallat ja laktit oktii garra, plastihkalaš ja dipma ávdnasiid
- álkis vugiin mátasdoallat neavvuid, reaidduid, rusttegiid ja mašiinnaid dearvvašvuoda, birra ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde
- árvvoštallat ávdnasiid doallelašvuoda, divvunvejolašvuoda ja ođđasisgeavaheami, ja geavahit ávdnasiid guoddevaš vugiin
- kritihkalaččat ja etihkalaččat reflekteeret duoji geavaheami ja gaskkusteami birra iešguđetlágan oktavuodain
- giedain ja digitála resurssaiguin stuoridit ja unnidit sárggastusaid, minstariid ja bargotevnnegiid, ja praktihkalaš bargguin daid geavahit
- iežas ja earáid bargguid kvalitehta árvvoštallat funkšuvnna, estehtalaš albmanahttima ja bistilvuoda hárrái
- selvehit báikkálaš ja regiovnnaš duodjeárbevieruid historjjálaš perspektiivvas ja ságaškuššat mo duodjeárbevieruid boahteáigái sáhtta gáhttet ja ovdánahttit
- ságaškuššat makkár gáibádusat ja vuordámušat leat ovttaárvosaš ja fáttmasteaddji fidnosearvevuhtii, ja válddahit makkár geatnegasvuodát ja vuoigatvuodát bargoaddis ja bargis leat bargoeallimis

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde oahppama ovddideamen ja gelbbolašvuoda ovdánahttimin. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuoda prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi go geavahit máhtu, gálggaid ja kritihkalaš jurddašeami go galget prográmmafága bargobihtáid čoavdit.

Oahpaheaddji galgá láchčcit saji oahppi váikkuheapmái ja mánggabealat bargguiguin oahppi oahppanhálu árvvosmahttit. Oahpaheaddji sáhtta bargobihtáid addit mat gokčet mánga dahje buot prográmmafágaid. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi. Oahppit galget beassat albmanahttit maid orrot máhttimin, ja beassat reflekteeret iežaset fágalaš

ovdáneami ektui. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidáset oahppama birra ja oahpahusa heivehit nu ahte oahppit sáhttet oaivadeami geavahit iežaset gelbbolašvuoda ovdánahttimii prográmmafágas.

Oppalaš árvoštallan

Oppalašárvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuoda prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi go prográmmafága oahppu loahpahuvo. Oahpaheaddji galgá plánat ja dilálašvuoda láchčit nu ahte oahppit besset prográmmafágas gelbbolašvuodaset čájehit iešguđetlágan vugiiguin. Vuolggasajiin gealbomihttomeriin oahpaheaddji galgá árvoštallat mo oahppit čájehit áddejumi, reflektearendáiddu ja dáiddu kritihkalaččat jurddašit, ja mo sii iešguđetlágan oktavuodain birgejit hástalusaiquin ja bargobihtáid čovdet. Oahpaheaddji galgá prográmmafágii ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi árvosáni bidjat gelbbolašvuoda vuodul maid oahppi čájeha go pláne, čađaha, árvoštallá ja dokumentere iežas fágalaš barggu.

Duodji- ja designproseassat

Gealbomihttomearit duodje- ja designproseassaide

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- suokkardit ávdnasiid, teknihkaid, ivnniid ja hámiid, ja iskat vejolašvuodaid buktagiid ovdánahttit duojis
- gieđain ja digitála resurssaiguin hábmet bargotevnnegiid, sárggastusaid ja modeallaid ođđa buktagiid ovdánahttimis
- ovdánahttit duodjebuktaga idéas gárvves buktagii, árvoštallat ávnnasválljema, produktivitehta ja gánnáhahttivuoda, ja ovdanbuktit dan márkanfievrridanplánas
- suokkardit sámi symbolaid, hámiid, ornamentihka, eamiálbmogiid duoji ja dáidaga ja inspirašuvnna dain oažžut iežas bargguide
- dokumenteret ja gaskkustit designproseassa ja árbevirolaš duodjeproseassa
- geavahit ja selvehit dahkkivoigatvuoda gustovaš njuolggadusaid
- selvehit mat duodjeorganisašuvnnat, dáiddaorganisašuvnnat ja eará ášahusaid mat Sámis leat ja mo ávkkástallat daid ja reflektearet sin servodatrolla

Dađistaga árvoštallan

Dađistaga árvoštallan galgá leat mielde oahppama ovddideamen ja gelbbolašvuoda ovdánahttimin. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuoda prográmmafágas duodji- ja designproseassat go geavahit máhtu, gálggaid ja kritihkalaš jurddašeami go galget bargobihtáid čoavdit fágas.

Oahpaheaddji galgá láchčcit saji oahppi váikkuheapmái ja mánggabealat bargguiguin oahpahalli oahppanhálu árvvosmahttit. Oahpaheaddji sáhtta bargobihtáid addit mat gokčēt mángga dahje buot prográmmafágaid. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra prográmmafágas duodji- ja designproseassat. Oahppit galget beassat albmanahttit maid orrot máhttimin, ja beassat reflekeret iežaset fágalaš ovdáneami ektui. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidásabbo oahppama birra ja oahpahusa heivehit nu ahte oahppit sáhttet oaivadeami geavahit iežaset gelbbolašvuoda ovdánahttimii fágas.

Oppalaš árvvoštallan

Oppalašárvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuoda prográmmafágas duodji- ja designproseassat go prográmmafága oahppu loahpahuvo. Oahpaheaddji galgá plánet ja dilálašvuoda láchčcit nu ahte oahppit besset prográmmafágas gelbbolašvuodaset čájehit iešguđetlágan vugiiguin. Vuolggasajiin gealbomihttomeriin oahpaheaddji galgá árvvoštallat mo oahppit čájehit áddejumi, reflekerendáiddu ja dáiddu kritihkalaččat jurddašit, ja mo sii iešguđetlágan oktavuodain birgejit hástalusaiquin ja bargobihtáid čovdet. Oahpaheaddji galgá prográmmafágii duodji- ja designproseassat árvosáni bidjat gelbbolašvuoda vuodul maid oahppi čájeha go pláne, čađaha, árvvoštallá ja dokumentere iežas fágalaš barggu.

Árvvoštallanortnet

Oppalaš árvvoštallan

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi: Oahppis galgá leat okta oppalašárvosátni.

Duodji- ja designproseassat: Oahppis galgá leat okta oppalašárvosátni.

Eksámen ohppiide

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi ja duodji ja designproseassat: Oahppi galgá váldit fágaidrasttideaddji geavatlaš eksámena mas oktasaš prográmmafágat leat mielde. Eksámen ráhkaduvvo ja sensurerejuvo báikkálaččat. Eksámenis galgá leat ráhkkanoassi.

Eksámen privatistaide

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi: Privatista galgá váldit čálalaš eksámena prográmmafágas. Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat ráhkkanoassi addon eksámenis.

Duodji- ja designproseassat: Privatista galgá váldit čálalaš eksámena prográmmafágas. Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat

ráhkananoassi addon eksámenis .

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi ja duodji- ja designproseassat: Privatista galgá váldit fágaidrasttideaddji geavatlaš eksámena mas oktasaš prográmmafágat leat mielde. Eksámen ráhkaduvvo ja sensurerejuvvo báikkálaččat. Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat ráhkananoassi addon eksámenis.